

საერთაშორისო კრიმინალური პოლიციის ორგანიზაცია – ინტერპოლი

თანამედროვე პერიოდში ორგანიზებული დანაშაულობა აღარ წარმოადგენს მხოლოდ რომელიმე კონკრეტული ქვეყნის პრობლემას. სხვადასხვა დანაშაულებრივი გაერთიანების საქმიანობის სფეროები სცილდება ერთი სახელმწიფოს ფარგლებს. გარდა ამისა, კრიმინალური ორგანიზაციები ერთმანეთთან ამყარებენ მჭიდრო კავშირს, რაც ხელს უწყობს მათი დანაშაულებრივი საქმიანობის გაფართოება-განვითარებას. აღნიშნულ ვითარებაში, იმისათვის, რომ კრიმინალური სამყაროს მიმართ სახელმწიფოთა მხრიდან ადექვატური პასუხი იქნეს გაცემული, უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება სხვადასხვა ქვეყნის სამართალდამცავ ორგანოთა ინტენსიურ, კოორდინირებულ საქმიანობას. ამ კუთხით მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საერთაშორისო კრიმინალური პოლიციის ორგანიზაცია – ინტერპოლი, რომელიც სხვადასხვა ქვეყნის პოლიციის ორგანოების თანამშრომლობას უზრუნველყოფს ამ ქვეყნებს შორის დიპლომატიური კავშირების არ არსებობის შემთხვევაშიც კი.

ინტერპოლის შექმნის მიზნით პირველი ნაბიჯი 1914 წელს კრიმინალური პოლიციის პირველ საერთაშორისო კონგრესზე გადაიდგა. აღნიშნულ შეხვედრაზე 14 ქვეყნის პოლიციის მაღალჩინოსნები, იურისტები და მოსამართლეები დაკავების პროცედურის, იდენტიფიცირების ტექნიკის, ერთიანი კრიმინალური ისტორიისა და ექსტრადიციის პროცედურის შექმნის საკითხებს იხილავდნენ. სწორედ ამ შეკრების დროს გაჟღერდა პირველად პოლიციის საერთაშორისო ორგანიზაციის შექმნის ინიციატივა, თუმცა, სამწუხაროდ, პირველი მსოფლიო ომის დაწყებამ ხსენებული იდეის ხორცშესხმის პროცესი მნიშვნელოვნად შეაფერხა. პოლიციის პირველი საერთაშორისო ორგანიზაცია მხოლოდ 1923 წელს დაარსდა, სახელწოდებით საერთაშორისო კრიმინალური პოლიცია (სკპ). ორგანიზაციის შტაბ-ბინა ვენაში მდებარეობდა.

1938 წლიდან სკპ-ს კონტროლი მთლიანად ნაცისტების ხელში აღმოჩნდა, რის შედეგადაც წევრი ქვეყნების უმრავლესობამ ორგანიზაციასთან თანამშრომლობა შეწყვიტა.

მეორე მსოფლიო ომის დასრულების შემდეგ, 1946 წელს, ბელგიის ინიციატივით, ორგანიზაცია აღდგა. მისი შტაბ-ბინა სენ-კლუში (პარიზის გარეუბანი) განთავსდა. ყველაზე მნიშვნელოვანი ცვლილება, რაც ამ ეტაპისათვის ორგანიზაციაში განხორციელდა, სტრუქტურულ მოწყობას უკავშირდება, კერძოდ, შემოღებულ იქნა ორგანიზაციის მმართველი ორგანოების არჩევის დემოკრატიული პროცედურა.

1956 წელს მიღებულ იქნა ინტერპოლის განახლებული კონსტიტუცია, ორგანიზაციის სახელწოდებად განისაზღვრა “საერთაშორისო კრიმინალური პოლიციის ორგანიზაცია – ინტერპოლი”, შემოკლებით სკპო-ინტერპოლი ან უბრალოდ ინტერპოლი. გარდა ამისა, ორგანიზაცია გახდა სრულიად ავტონომიური წევრი ქვეყნებისაგან, საწევროების აკრეფისა და ძირითად წყაროდ ინვესტიციების განსაზღვრის ხარჯზე. 1971 წელს გაერომ ინტერპოლი საერთაშორისო ორგანიზაციად აღიარა.

ამჟამად ინტერპოლი სიდიდის თვალსაზრისით საერთაშორისო ორგანიზაციებს შორის გაეროს შემდეგ მეორეა. იგი აერთიანებს 188 წევრ-ქვეყანას. ორგანიზაციის შტაბ-ბინა საფრანგეთში, ქალაქ ლიონში მდებარეობს.

რაც შეეხება ორგანიზაციის სტრუქტურას, ინტერპოლის მმართველობის უმაღლესი ორგანოა გენერალური ასამბლეა, რომელიც ყველა წევრი-ქვეყნის მიერ არჩეული დელეგატებისაგან

შედგება და წელიწადში ერთხელ იკრიბება. რიგგარეშე სხდომის მოწვევა შესაძლებელია აღმასრულებელი კომიტეტის ან წევრთა უმრავლესობის მოთხოვნით. წევრ-ქვეყანას შეუძლია ასამბლეაზე რამდენიმე დელეგატის გაგზავნა, მაგრამ ხმის უფლებით მხოლოდ ერთი მათგანი ისარგებლებს.

გენერალური ასამბლეის ძირითადი ფუნქციებია:

- ორგანიზაციის მიზნების მისაღწევად ღონისძიებებისა და პრინციპების განსაზღვრა;
- გენერალური სამდივნოს მიერ მომზადებული წლიური პროგრამის შესწავლა და დამტკიცება;
- საჭიროებისამებრ სხვადასხვა ინსტრუქციებისა და წესების მიღება;
- ორგანიზაციის კონსტიტუციით განსაზღვრული თანამდებობის პირების არჩევა;
- რეზოლუციებისა და რეკომენდაციების შემუშავება;
- ორგანიზაციის ფინანსური პოლიტიკის განსაზღვრა;
- ორგანიზაციასთან ნებისმიერი ხასიათის შეთანხმების დამტკიცება.

გენერალური ასამბლეის გადაწყვეტილებები სავალდებულოა წევრი ქვეყნებისათვის შესასრულებლად.

გენერალური ასამბლეის გადაწყვეტილების აღსრულებისათვის ორგანიზაციაში შექმნილია აღმასრულებელი კომიტეტი. იგი შედგება ორგანიზაციის პრეზიდენტის, სამი ვიცე-პრეზიდენტისა და ცხრა დელეგატისაგან. კომიტეტის წევრები სხვადასხვა ქვეყნიდან უნდა იყვნენ.

პრეზიდენტი აირჩევა ოთხი, ხოლო ვიცე-პრეზიდენტები - სამი წლის ვადით. დაუშვებელია მათი არჩევა ზედიზედ ერთზე მეტი ვადით.

ორგანიზაციის პრეზიდენტი უძღვება გენერალური ასამბლეისა და აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომებს, წარმართავს დისკუსიას; უზრუნველყოფს ორგანიზაციის საქმიანობის შესაბამისობას გენერალური ასამბლეის გადაწყვეტილებებთან; ინარჩუნებს მჭიდრო კავშირს გენერალურ სამდივნოსთან.

კომიტეტის ცხრა დელეგატს ირჩევს გენერალური ასამბლეა სამი წლით. დაუშვებელია მათი ზედიზედ ერთზე მეტი ვადით არჩევა. აღმასრულებელი კომისიის ყველა წევრი მოქმედებს, როგორც ორგანიზაციის და არა თავისი ქვეყნის წარმომადგენელი.

აღმასრულებელი კომიტეტის ფუნქციებია:

- გენერალური ასამბლეის გადაწყვეტილებების აღსრულების ზედამხედველობა;
- გენერალური ასამბლეისათვის დღის წესრიგის მომზადება;
- გენერალური მდივნის საქმიანობის ზედამხედველობა;
- გენერალური ასამბლეის მიერ დელეგირებული ნებისმიერი სხვა ფუნქციის შესრულება.

ორგანიზაციის მუდმივმოქმედი დეპარტამენტები ქმნიან გენერალურ სამდივნოს. გენერალურ სამდივნოს ხელმძღვანელობს გენერალური მდივანი, რომელსაც აღმასრულებელი კომიტეტის წარდგინებით ირჩევს გენერალური ასამბლეა 5 წლით. მისი არჩევა შესაძლებელია რამდენიმე ვადით, თუმცა, თანამდებობიდან უნდა გადადგეს 65 წლის მიღწევისთანავე. გენერალური მდივნობის კანდიდატი უნდა იყოს პოლიციის საქმიანობაში კომპეტენტური პირი. განსაკუთრებულ შემთხვევებში, აღმასრულებელი კომიტეტის მოთხოვნით, გენერალურ სამდივნოს შეუძლია გენერალური მდივნის თანამდებობიდან გათავისუფლება.

გენერალური მდივანი ხელმძღვანელობს აპარატს, ახორცილებს ბიუჯეტის ადმინისტრირებას, ორგანიზებას უწევს და ხელმძღვანელობს მუდმივმოქმედ

დეპარტამენტებს. მას შეუძლია გენერალურ ასამბლეას ან აღმასრულებელ კომიტეტს წარუდგინოს პროექტები ორგანიზაციის საქმიანობასთან დაკავშირებით.

გენერალური სამდივნოს ფუნქციებია:

- გენერალური ასამბლეისა და აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილების რეალიზება;
- დანაშაულთან ბრძოლის საერთაშორისო ცენტრის ფუნქციის შესრულება;
- საინფორმაციო და ტექნიკური ცენტრის როლის შესრულება;
- ორგანიზაციის ეფექტური ადმინისტრირების უზრუნველყოფა;
- ეროვნულ და საერთაშორისო ორგანოებთან კავშირის დამყარება;
- ინტერპოლის საქმიანობასთან დაკავშირებული პუბლიკაციების გამოცემა;
- ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის ან აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომებზე სამდივნოს ფუნქციის შესრულება;
- მომავალი წლისათვის სამოქმედო პროგრამის შემუშავება.

თავისი საქმიანობის პროცესში გენერალური მდივანი და სამდივნოს თანამშრომლები დამოუკიდებლები არიან რომელიმე ქვეყნის მთავრობის ან ორგანიზაციის გარეთ რომელიმე უწყების ინსტრუქციების ან ჩარევისაგან.

ინტერპოლის მნიშვნელოვანი სტრუქტურული ერთეულია ეროვნული ცენტრალური ბიურო (ეცბ). საკუთარი მიზნების განხორციელებისათვის ინტერპოლს ესაჭიროება წევრი ქვეყნების მუდმივი და აქტიური თანამშრომლობა. თითოეულმა წევრმა, საკუთარი შესაძლებლობებისა და კანონმდებლობის გათვალისწინებით, უნდა უზრუნველყოს ყურადღებიანი მონაწილეობა ორგანიზაციის საქმიანობაში. ამგვარი თანამშრომლობის უზრუნველყოფის მიზნით თითოეულ ქვეყანაში იქმნება ორგანო, რომელიც ინტერპოლის ეროვნული ცენტრალური ბიუროს მოვალეობას შეასრულებს. ბიუროს ფუნქციაა თავისი ქვეყნის სხვადასხვა ორგანოსთან, სხვა ქვეყნების ეროვნულ ბიუროებთან და ინტერპოლის გენერალურ სამდივნოსთან კავშირის უზრუნველყოფა.

რაც შეეხება ინტერპოლის საქმიანობას, იგი გარკვეული თავისებურებებით ხასიათდება, კერძოდ, ორგანიზაცია არ ასრულებს ოპერატიულ ფუნქციებს. მისი საქმიანობა მოიცავს ადმინისტრაციული კავშირის როლის შესრულებას და მონაცემთა ბაზებით სხვადასხვა ქვეყნის სამართალდამცავი ორგანოების უზრუნველყოფას. საერთაშორისო დანაშაულთან ბრძოლის პროცესში ამგვარ თანამშრომლობას სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს, რადგანაც ბევრი ბიუროკრატიული თუ ფორმალური მოთხოვნის აცილების საშუალებას იძლევა. ინტერპოლის მონაცემთა ბაზები საშუალებას აძლევს სამართალდამცავ ორგანოებს საერთაშორისო კრიმინალის სრული სურათი დაინახონ. ორგანიზაციას შეუძლია, თვალყური ადევნოს კრიმინალს მსოფლიო მასშტაბით. გენერალურ სამდივნოში თავმოყრილია თითის ანაბეჭდების, მოპარული ავტოსატრანსპორტო საშუალებების, ძებნილი პირების, დნმ-ის, დაკარგულ კულტურულ ფასეულობათა და ა.შ. მონაცემთა ბაზები.

იმისათვის, რომ ინტერპოლმა შეინარჩუნოს მაქსიმალური პოლიტიკური ნეიტრალიტეტი, 1938-1945 წლების გამოცდილების გათვალისწინებით, კონსტიტუციის მე-3 მუხლის თანახმად, ორგანიზაციას მკაცრად ეკრძალება რელიგიური, რასობრივი, პოლიტიკური ან სამხედრო ხასიათის დანაშაულებთან დაკავშირებით რაიმე მოქმედების განხორციელება.

აღნიშნული მუხლის მიზანი იყო, რომ ორგანიზაციას არანაირი შეხება არ ჰქონოდა ამ ტიპის დანაშაულებთან, თუმცა, მოგვიანებით, მიღებული სამი რეზოლუციის საფუძველზე, დადგინდა მე-3 მუხლის მოქმედების ფარგლები. ზემოაღნიშნული მუხლი ზღუდავს როგორც ეროვნულ ბიუროს, ისე გენერალურ სამდივნოს. ამ უკანასკნელს ეკრძალება მე-3 მუხლის პრინციპებთან შეუსაბამო მოთხოვნების შესრულება, რაც შეეხება ეროვნულ ბიუროებს, თითოეული სახელმწიფო ინტერპოლში გაწევრიანებისას იღებს ვალდებულებას,

დაემორჩილოს ორგანიზაციის კონსტიტუციის მოთხოვნებს. ამგვარად, კონსტიტუციის მე-3 მუხლის საწინააღმდეგო მოთხოვნების ინტერპოლის ქსელის მეშვეობით გავრცელება დაუშვებელია.

იმისათვის, რომ დადგინდეს, შეესაბამება თუ არა მოთხოვნა მე-3 მუხლის პირობებს, მოქმედებს შეფასების ორი სქემა. პირველი სქემა აერთიანებს დანაშაულებს, რომლებიც, თავისი არსით, პოლიტიკური, სამხედრო, რელიგიური ან რასობრივი ხასიათისაა. ამ ტიპის დანაშაულთა მაგალითია პრესის შესახებ კანონმდებლობის დარღვევა, დეზერტირობა, რომელიმე რელიგიის ქადაგება. ეს დანაშაულები ავტომატურად ექცევა მე-3 მუხლით დადგენილი შეზღუდვის ფარგლებში.

რაც შეეხება მეორე სქემას, ამ შემთხვევაში ხდება მოთხოვნის სკურპულოზური შესწავლა, რათა განისაზღვროს, რომელი ტიპის დანაშაული დომინირებს. ამ დროს ფასდება ბრალდებული პირის მიზნებსა და მსხვერპლს შორის კავშირი. მხედველობაში მიიღება დანაშაულის ჩადენის ადგილი, მსხვერპლის სტატუსი და დანაშაულის სიმძიმე. შეფასების იგივე სქემა მოქმედებს საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის ნორმების დარღვევის საქმეებზეც.

ამგვარად, დიდ სირთულეს არ წარმოადგენს იმის განსაზღვრა, თუ რომელი დანაშაულები ჩაითვლება სამხედროდ, რასობრივად ან რელიგიურად აღნიშნული მუხლის მიზნებისათვის. რაც შეეხება პოლიტიკურ დანაშაულს, ასეთად მიიჩნევა სახელმწიფოს უშიშროების წინააღმდეგ მიმართული ყველა დანაშაული, პოლიტიკური კორუფცია, ჩადენილი მოქმედი ან უკვე გადამდგარი პოლიტიკური ფიგურის მიერ. იმ შემთხვევაში, თუ დანაშაული ჩადენილია მოქმედი პოლიტიკოსის, როგორც ფიზიკური პირის მიერ (მაგალითად, მკვლელობა), მე-3 მუხლით დადგენილი შეზღუდვა არ გამოიყენება. თუ პირი რამდენიმე დანაშაულისათვის იძებნება, მათ შორის იმ დანაშაულებისათვის, რომელთა ნაწილი მე-3 მუხლის რეგულირების რეჟიმში ექცევა, ხოლო ნაწილი კი აღნიშნული მუხლის ფარგლებს სცილდება, ინტერპოლის არხებით ძებნის გამოცხადება მხოლოდ იმ ნაწილშია შესაძლებელი, რომელი დანაშაულებიც მე-3 მუხლის ფარგლებს სცილდება.

რაც შეეხება ტერორიზმის საქმეებს, ინტერპოლი განასხვავებს მოთხოვნებს, რომლებიც შეეხება ტერორიზმში ბრალდებული ან მსჯავრდებული პირების დაკავებას, ექსტრადიციას და ტერორიზმის პრევენციასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს. პრევენციის შემთხვევაში, შეფასების მეორე სქემა არ გამოიყენება, თუმცა, ინფორმაციის გავრცელების გადაწყვეტილება უნდა ემყარებოდეს მონაცემებს, რომლებიც ადასტურებს პირის ჩართულობას ტერორისტულ საქმიანობაში და არა მხოლოდ მის რომელიმე ეთნიკური ან რელიგიური ჯგუფისადმი კუთვნილებას.

2002 წლიდან ინტერპოლში ამოქმედდა ვებ-გვერდზე დაფუძნებული უსაფრთხო საკომუნიკაციო სისტემა I-24/7. სისტემა ეროვნულ ბიუროებს ინტერპოლის მონაცემთა ბაზებთან და გენერალური სამდივნოს სამსახურებთან უშუალო წვდომის საშუალებას აძლევს.

ინტერპოლის საქმიანობის ერთ-ერთი მიმართულებაა ორგანიზებულ დანაშაულობასთან ბრძოლა. ამ შემთხვევაში ინტერპოლი მონაცემების მთავარი საცავისა და ორგანიზებულ დანაშაულობასთან დაკავშირებული ინფორმაციის მოძიების, დამუშავების, ანალიზის პროცესების ძირითადი ორგანოა. იგი ახდენს ორგანიზებული დანაშაულობის გლობალურ მონიტორინგს და კოორდინაციას უწევს საერთაშორისო გამოძიებას.

ორგანიზებულ დანაშაულთან მიმართებით ინტერპოლის ფუნქციაა წევრ ქვეყნებს შორის თანამშრომლობის წარმართვა, ამ სფეროში მოქმედ ყველა ეროვნულ თუ საერთაშორისო უწყებას შორის ინფორმაციის გაცვლა ორგანიზებული დანაშაულისა და მასთან დაკავშირებული კორუფციის შესახებ. უფრო კონკრეტულად, ინტერპოლი ეხმარება წევრ ქვეყნებს:

- ამ სფეროში ექსპერტების მოძიებასა და კონტაქტის დამყარებაში;
- კრიმინალური ორგანიზაციების საქმიანობის სპეციფიკურ სფეროებთან დაკავშირებული ინფორმაციის მონიტორინგსა და ანალიზში;
- პოტენციური გლობალური კრიმინალური საშიშროების იდენტიფიცირებაში;
- სხვადასხვა ორგანიზაციასთან სტრატეგიული თანამშრომლობის წარმართვაში;
- სამართალდამცავი ორგანოებისათვის პრობლემების დასაძლევად დახმარების აღმოჩენაში;
- გენერალური სამდივნოს მიერ ეცბ-ებისაგან, ღია წყაროების, საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და სხვა წყაროების მიერ მიწოდებული ინფორმაციის შეფასებასა და დამუშავებაში;
- ღია წყაროებისაგან მიღებული ინფორმაციისა და ანგარიშების მონიტორინგში;
- საერთაშორისო თანამშრომლობის გაუმჯობესებისათვის სხვადასხვა პროგრამის ინიცირებაში, წარმართვას ან მონაწილეობის მიღებაში;
- სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ან სამართალდამცავ ორგანოებთან ერთობლივი პროექტების განხორციელებაში;
- მიმდინარე საერთაშორისო გამოძიების ფარგლებში წევრი ქვეყნებისათვის დახმარების აღმოჩენაში.

ამგვარი თანამშრომლობა ხელს უწყობს შიდაეროვნული სამართალდამცავი ორგანოების მიერ წარმოებულ საქმეებზე კავშირის დადგენას.

ამჟამად, ინტერპოლი 5 პროექტს ახორციელებს, რომლებიც ორგანიზებულ დანაშაულობასა და სხვა სპეციფიკურ დანაშაულებს მოიცავს. ესენია:

- პროექტი “მილენიუმი” - შეეხება ევრაზიულ კრიმინალურ ორგანიზაციებს;
- პროექტი “ეი-ოუ-სი” - შეეხება აზიურ კრიმინალურ ორგანიზაციებს;
- პროექტი “სქრიმი” - შეეხება სერიულ მკვლელობებსა და გაუპატიურებებს;
- პროექტი “ზადა” - შეეხება საზღვაო მეკობრეობას;
- პროექტი “ფინქ პანტერსი” - საიუველირო ნაკეთობების შეიარაღებული ძარცვა, ჩადენილი ყოფილი იუგოსლავიის მოქალაქეების მიერ.

დასავლეთ ევროპული ორგანიზებული დანაშაული ფენომენია, რომელმაც გავრცელება მთელს მსოფლიოში მოახერხა. გლობალიზაციის პროცესებისა და განსაკუთრებით, საკომუნიკაციო საშუალებების შეუზღუდავი არჩევანის შედეგად, ორგანიზებული დანაშაულობა უფრო მეტადაა ტრანსნაციონალური, ვიდრე ოდესმე. ამ ფაქტორების გათვალისწინებით, “დიდი რვიანის” ქვეყნების სამართალდამცავი ორგანოების ჯგუფი ორგანიზებულ დანაშაულობასთან ბრძოლის მიზნით ერთობლივი პროექტის შექმნის გადაწყვეტილებამდე მივიდა. ვინაიდან ინტერპოლს განსაკუთრებული მდგომარეობა აქვს სხვა სამართალდამცავ ორგანოებთან შედარებით, გარდა ამისა, გააჩნია მნიშვნელოვანი საშუალებები, როგორცაა საკომუნიკაციო სისტემა, მონაცემთა ბაზები, ანალიტიკური სამსახურები და ექსპერტთა უხვი რაოდენობა, გადაწყდა, რომ პროექტი “მილენიუმი” ამ ორგანიზაციის ფარგლებში განხორციელდებოდა. პროექტის უმთავრესი მიზნებია:

- ტრანსევროპული ორგანიზებული დანაშაულობის შესახებ ინფორმაციის მოძიება ანალიზისა და შედარებისათვის;
- ერთიანი, გლობალური, ამომწურავი და უსაფრთხო მონაცემთა ბაზის შექმნა დანაშაულებრივი ორგანიზაციებისა და მათი წევრების შესახებ.
- კრიმინალური ორგანიზაციების წევრების, იერარქიის, საქმიანობის სფეროებისა და მეთოდების დადგენა;
- პროექტის მონაწილე ქვეყნებისათვის ანგარიშისა და ინფორმაციის წარდგენა;
- მონაწილე ქვეყნების დახმარება საგამოძიებო ინფორმაციის გაცვლის პროცესში;
- საკონტაქტო პირების დადგენა თითოეულ წევრ-ქვეყანაში.

პროექტის საქმიანობა ორი მიმართულებით ხორციელდება: სტრატეგიული და ოპერატიული. სტრატეგიული საქმიანობა მოიცავს სტრატეგიული ანალიზის განხორციელებას, კვლევების, შეხვედრებისა და კონფერენციების ჩატარებას. რაც შეეხება ოპერატიული ხასიათის საქმიანობას, აღნიშნული მოიცავს ოპერატიულ ანალიზს, მონაცემების გაცვლას, ინტერპოლის საკომუნიკაციო ქსელის მეშვეობით ორგანიზებულ დანაშაულთან დაკავშირებულ ინფორმაციასთან დაშვებას, მწვანე ცირკულარების გამოცემას და სხვა სახის დახმარებას.

საქართველო ინტერპოლის წევრია 1993 წლიდან, აღნიშნულთან დაკავშირებით აღსანიშნავია აზერბაიჯანის შუამდგომლობა ინტერპოლის გენერალური სამდივნოს წინაშე, რომლის საფუძველზეც განხილულ იქნა საქართველოს საერთაშორისო კრიმინალური პოლიციის ინტერპოლში გაწევრიანების საკითხი 62-ე გენერალური ასამბლეის სესიაზე.

აღსანიშნავია, რომ საქართველოში ინტერპოლის ეროვნული ცენტრალური ბიუროს საქმიანობის ყველაზე ნაყოფიერ ეტაპად 2006 წლის შემდგომის პერიოდი უნდა ჩაითვალოს, როდესაც სახელმწიფომ დამნაშავეთა წინააღმდეგ ქვეყნის შიგნით ბრძოლის პარალელურად, იმ კრიმინალთა წინააღმდეგ დაიწყო აქტიური ღონისძიებების განხორციელება, რომელთაც საქართველოს სახელმწიფოს საზღვრები უკვე დატოვებული ჰქონდათ. ამავე პერიოდში, კერძოდ, 2007 წლის 12 თებერვალს ხელი მოეწერა პრეზიდენტის ბრძანებულებას, რომლითაც დამტკიცდა “საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საქართველოში ინტერპოლის ეროვნული ცენტრალური ბიუროს საქმიანობისა და მასთან თანამშრომლობის წესი”, რომლითაც კიდევ უფრო ეფექტური და მოქნილი გახდა აღნიშნული სტრუქტურის საქმიანობა და თანამშრომლობა სხვა ორგანოებთან.

სახელმწიფოს მიერ ორგანიზებული დანაშაულობისათვის 2005 წლიდან გამოცხადებულ ბრძოლაში მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა საქართველოში ინტერპოლის ეროვნულმა ცენტრალურმა ბიურომ. მისი მეშვეობით მოხდა წითელი ცირკულარით საერთაშორისო ძებნის გამოცხადება არაერთ ცნობილ კრიმინალზე. ასევე აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ სწორედ ამ პერიოდში დაიწყო საქართველოს ინტერპოლის ეროვნული ცენტრალური ბიუროს მიერ მწვანე ცირკულარების გამოყენება. მითითებულს მეტად დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა, რადგან საქართველოში ორგანიზებული დანაშაულობის ერთ-ერთი უმთავრესი წარმომადგენლების – კანონიერი ქურდების ინსტიტუტი, ძირითადად, ცნობილი იყო მხოლოდ პოსტ საბჭოთა სივრცის ტერიტორიაზე. შესაბამისად, სხვადასხვა ევროპულ ქვეყანაში გავლენის სფეროების გაფართოებისათვის ჩასული კრიმინალური ელიტის წარმომადგენლები, სამართალდამცავთა მხრიდან ყოველგვარი ხელის შეშლის გარეშე იწყებდნენ დანაშაულებრივ საქმიანობას. ცხადია, მათთან ბრძოლა ძალიან გართულდებოდა მას შემდეგ, რაც ისინი გაძლიერდებოდნენ და მოხვედებოდნენ სახელმწიფო ორგანოების თვალთახედვის არეში. შესაბამისად, ზემოთ მითითებული მწვანე ცირკულარების გამოცემით ხდებოდა სხვადასხვა ქვეყნის გაფრთხილება, თუ რა საფრთხის წინაშე შეიძლება დამდგარიყვნენ ისინი ქართული კრიმინალური ელიტის მათ ტერიტორიაზე აღმოჩენის შემთხვევაში. ამასთანავე ერთად, საქართველოში ინტერპოლის ეროვნული ცენტრალური ბიუროს მიერ აქტიურად ხდებოდა სხვადასხვა ქვეყნის ოპერატიულ სტრუქტურებთან ინფორმაციის გაცვლა ორგანიზებულ დანაშაულობასთან დაკავშირებით და შემდგომ მათთან ქართველი სამართალდამცავი ორგანოების წარმომადგენლების დაკავშირება.

ამ მხრივ დიდი მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს პროექტ “მილენიუმის” სამუშაო ჯგუფის შეხვედრის ჩატარებას საქართველოში, რომელზედაც სხვა ქვეყნების წარმომადგენლებთან ერთად, მოწვეულ იქნენ ასევე საქართველოს სხვადასხვა ოპერატიული დანაშაულის ხელმძღვანელები. მითითებულმა შეხვედრამ დიდი შედეგი გამოიღო - ერთი მხრივ, ჩამოყალიბდა მჭიდრო ურთიერთობა საქართველოსა და სხვადასხვა ქვეყნის ოპერატიულ დანაშაულებს შორის, რაც შემდგომში აქტიურად იქნა გამოყენებული ტრანსნაციონალურ ორგანიზებულ დანაშაულობასთან ბრძოლის საქმეში, კერძოდ, ქართველ ოპერატიულ თანამშრომელთა მიერ მიწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე არაერთი წარმატებული

სპეცოპერაცია ჩატარდა ესპანეთში ორგანიზებული დანაშაულობის წარმომადგენელთა წინააღმდეგ, მეორე მხრივ კი, უცხო ქვეყნის სამართალდაცავმა სტრუქტურებმა ქართველი კოლეგებისგან მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე გააცნობიერეს, თუ რას წარმოადგენენ კანონიერი ქურდები და რა კონტრზომების მიღება შეიძლება მათ წინააღმდეგ.

როგორც ვხედავთ, ინტერპოლი მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ტრანსნაციონალურ დანაშაულთან ბრძოლის საქმეში. სწორედ მითითებული ორგანიზაციის დამსახურებაა ის, რომ სხვადასხვა ქვეყნის სამართალდამცავ ორგანოებს ერთმანეთთან თანამშრომლობის შესაძლებლობა გააჩნიათ, მიუხედავად იმისა, აქვთ თუ არა ამ ქვეყნებს ერთმანეთთან დიპლომატიური კავშირები. როგორც ზემოთ აღინიშნა, ინტერპოლის საქმიანობა მრავალმხრივია. იგი ეყრდნობა როგორც საერთაშორისო წყაროებიდან მოპოვებულ, ისე შიდა ეროვნულ დონეზე დამუშავებულ ინფორმაციას, რომლის ანალიზის შედეგადაც იქმნება საერთაშორისო დანაშაულობასთან ბრძოლის საქმეში ესოდენ საჭირო და გამოსადეგი საინფორმაციო ბაზები. როგორც ზემოთ აღინიშნა, ორგანიზებულმა დანაშაულობამ თანამედროვე პერიოდში მოქმედების არეალი და მასშტაბები მნიშვნელოვანწილად გაიფართოვა და ტრანსნაციონალური ხასიათი შეიძინა. შესაბამისად, გაიზარდა მასთან ბრძოლის გაძლიერების საჭიროება, რაც მხოლოდ შიდასახელმწიფოებრივ დონეზე, პრაქტიკულად, შეუძლებელია. სწორედ აღნიშნულმა ობიექტურმა საჭიროებამ განაპირობა სხვადასხვა ქვეყნის სამართალდამცავ ორგანოთა ერთობლივი, კოორდინირებული საქმიანობა და ინტერპოლის ქსელის აქტიურად გამოყენება.

დასასრულს კი უნდა აღინიშნოს, რომ, როგორც ზემოთ მითითებული ფაქტები ცხადყოფს, საქართველოს ინტერპოლის ეროვნულ ცენტრალურ ბიუროს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს ორგანიზებულ დანაშაულობასთან ბრძოლის საქმეში როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე ზოგადად, საერთაშორისო თანამშრომლობის დონეზე.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. <http://www.interpol.int/Public/icpo/governance/sg/history.asp>
2. <http://www.interpol.int/Public/ICPO/LegalMaterials/constitution/constitutionGenReg/constitution.asp>
3. <http://www.interpol.int/Public/ICPO/LegalMaterials/FactSheets/FS07.asp>.
4. <http://police.ge/index.php?m=260>

Davit Meskhisvili
Grigol Robakidze University

International Criminal Police Organization – Interpol

An organized crime is not a problem of any single country in modern society. The activities of criminal organizations are not limited with borders of one particular country. Strong alliances between criminal organizations facilitate the further development of their criminal activities. In the given circumstances, in order the criminal entities to be adequately responded by states, the intensive coordinated co-operation of law enforcement agencies and international entities is vitally important. International Criminal Police Organization – Interpol is an active participant of these procedures.

The aim of the organization is to facilitate international police co-operation, even when diplomatic relations do not exist among these countries.

Interpol is the second of the largest international organizations, after UNO, with 188 member countries. The headquarter of the organization is located in Lion, France.

As for the structure of Interpol, the General Assembly is the body of supreme authority in the Organization, which is composed of delegates appointed by member states. The meetings of General Assembly are held once a year. It may meet in extraordinary session at the request of the Executive Committee or of the majority of Members.

To ensure the execution of decisions of General Assembly, the Executive Committee is created consisting of the President of the Organization, the three Vice-Presidents and nine Delegates. The members of the committee must be the representatives of different countries.

The permanent departments of the organization constitute the General Secretariat. The General Secretariat is headed by the Secretary General who is elected for five years by the General Assembly at proposal of the Executive Committee. He may be re-elected for other terms but must resign on reaching the age of 65. The Secretary General must be chosen from persons highly competent in police matters. In extraordinary circumstances, the Secretary General may be dismissed by the General Assembly at a request of the Executive Committee.

In the exercise of their duties, the Secretary General and the staff of the Secretariat neither solicit nor accept instructions from any government or authority outside the Organization.

One of the key entities of the organization is the National Central Bureau (NCB). In order to further its aims, the Organization needs the constant and active co-operation of its members. Each state should provide the widest possible co-operation within its power which is compatible with its national legislations. In order to ensure the above co-operation, each country shall appoint a body which will serve as the National Central Bureau. It shall ensure liaison with the various departments in the country, the Organization's General Secretariat and the NCBs of other countries.

As for the activities of the organization, it should be mentioned that the organization carries no operative activities. The aim of the organization is to serve as an administrative liaison and provide law enforcement agencies of the member states with databases. In the process of fighting against international crime, this type of co-operation is highly important, since it gives the opportunity to avoid bureaucracy and many formal requirements. The databases of Interpol give the possibility of global overview of international crime. The organization is able to exercise worldwide monitoring of the crime. The General Secretariat holds the databases of fingerprints, stolen vehicles, wanted persons, DNA profiles, stolen works of art, etc.

In order to ensure political neutrality of the organization, according to the article 3 of the ICPO-Interpol constitution, it is strictly forbidden for the organization to undertake any intervention or activities of a political, military, religious or racial character.

Fighting against an organized crime is one of the areas of Interpol activity. For this reason, Interpol serves as a central data holder and main entity in the process of seeking, elaborating and analyzing

organized crime related information. It exercises global monitoring of an organized crime and coordinates international investigation.

In the process of fighting against an organized crime the main function of Interpol is co-ordination of co-operation between member states, exchange of information about an organized crime and related corruption between all national or international entities dealing with these issues. To support member states the main functions of Interpol are:

- to identify, establish and maintain contacts with the experts in this field;
- to monitor and analyze information on specific areas of activities of an organized crime;
- to identify potentially global criminal threats;
- to exercise strategic co-operation with other organizations;
- to facilitate law enforcement agencies in solving problems;
- to assess and analyse information from NCBs, international organizations, open sources and other sources by General Secretariat;
- to monitor information and reports received from open sources;
- to initiate, guide or participate in different projects in order to facilitate international co-operation;
- to implement mutual projects with other international or law enforcement entities;
- to provide assistance to member countries within the frame of the existing investigations.

This kind of co-operation ensures establishing connections between investigations that are carried out by national law enforcement entities.

Currently Interpol carries out 5 projects that are related with an organized crime and specific crime areas:

- Project “Millennium” – concerns Eurasian criminal organizations;
- Project “AOC” – concerns Asian criminal organizations;
- Project “Scream” – focused on serial murders and rape;
- Project “Bada” – concerns sea piracy;
- Project “Pink Panthers” – concerns armed jewelry robbery conducted by citizens of former Yugoslavia.

Georgia is a member of Interpol since 1993. It is remarkable to refer to solicitation made by Azerbaijan before the General Secretariat, intended to support Georgia become the member of Interpol, on the basis of which was discussed the joining of Georgia on the 62nd Session of the General Assembly.

The National Central Bureau of Georgia actively contributed to the process of fighting against an organized crime started by Georgian authority in 2005. With its assistance red notices were issued on many famous criminals. Furthermore, the NCB of Georgia actively exchanged information among operative entities of different countries and maintained liaison between these entities and representatives of Georgian law enforcement agencies.

In conclusion should be said, that Interpol holds quite important position in the process of fighting against transnational crime. It is the merit of this organization that law enforcement entities of different countries have an opportunity to co-operate even where no diplomatic relations exist. As mentioned above, the activities of Interpol are quite multiplex. It relies on information received from

international sources as well as on national level elaborated data, the analysis of which lead to constitution information bases that are vitally important in the process of defeating international crime. As noticed, an organized crime hugely extended the area of activity and becomes more and more transnational, consequently, raised the necessity of growing the activities to combat this type of crime which is practically impossible only on the national level. Namely this objective necessity conditioned the active usage of Interpol network and coordinated activities of the law enforcement bodies of different countries.